

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามเพื่อจำหน่ายทั้งในประเทศและส่งออกต่างประเทศที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากสถิติปลาสวยงามของกรมศุลกากร ที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 149,720,000 บาท ในปี 2544 เป็น 479,000,000 บาท ในปี 2549 (ดังแสดงในตารางที่ 1) นับว่าเป็นอัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นกว่าสามเท่า และเป็นการเพิ่มรายได้จากการส่งออกอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามเพื่อการส่งออกสามารถส่งเสริมให้เป็นอาชีพหลักและอาชีพรองให้แก่ประชากรของประเทศได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 1 มูลค่านำเข้า-ส่งออกปลาสวยงามของไทย

ปี	นำเข้า		ส่งออก	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2544	1.02	1.22	900.96	149.72
2545	11.13	1.72	1,566.10	255.11
2546	12.18	5.32	1,624.51	306.34
2547	81.50	26.03	1,839.38	396.62
2548	96.23	37.61	1,738.58	503.77
ม.ค. – พ.ย. 2548	87.95	31.19	1,671.61	474.32
ม.ค. – พ.ย. 2549	77.17	31.07	1,363.22	479.07

ที่มา: กรมศุลกากร รวบรวมโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด (2550)

ตารางที่ 2 มูลค่าการส่งออกปลาสดในตลาดโลก

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ)

ประเทศ	2546	2547	2548
สิงคโปร์	42,131,084	50,473,416	54,168,582
มาเลเซีย	19,328,390	21,565,300	22,493,007
สาธารณรัฐจีน	16,181,972	19,993,175	19,752,503
สเปน	15,060,390	18,283,246	17,744,922
ญี่ปุ่น	12,393,332	18,501,758	16,777,568
อินโดนีเซีย	15,808,992	15,809,284	14,386,730
ไทย	7,389,255	9,843,370	12,550,052
สหรัฐ	8,660,603	10,608,338	9,858,650
ฮ่องกง	8,617,475	7,645,600	8,851,455
โมร็อกโก	6,415,223	7,036,667	7,554,081
ศรีลังกา	6,460,461	7,378,517	7,532,840
อื่นๆ	51,068,057	55,271,800	60,156,658
รวม	209,515,234	242,413,471	251,827,048

ที่มา: Global Trade Navigator (2006)

จากแนวโน้มของการขยายการส่งออกย่อมมีแนวโน้มที่ดีแก่ประเทศไทยนับว่าเป็นโอกาสของประเทศไทยในการส่งออกปลาสด มูลค่าการค้าปลาสดในตลาดโลกมีอัตราการขยายตัวอยู่ในเกณฑ์สูง โดยเพิ่มขึ้นจาก 209 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2546 เป็น 252 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2548 โดยมูลค่าการค้าปลาสดในตลาดโลกมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.0-10.0 ต่อปี นอกจากนี้มีการประมาณการมูลค่าการค้าส่งปลาสดทั่วโลกสูงถึง 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมูลค่าการค้าปลีกสูงถึง 3,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ การค้าปลาสดในตลาดโลกนั้นผลผลิตกว่าร้อยละ 50 มาจากตลาดทางเอเชีย โดยสิงคโปร์จัดเป็นผู้นำอันดับหนึ่งในการส่งออกปลาสดของโลก โดยมีส่วนแบ่งในตลาดการค้าปลาสดร้อยละ 21.5 รองลงมาคือมาเลเซียร้อยละ 8.9 สาธารณรัฐจีนร้อยละ 7.8 สเปนร้อยละ 7.0 ญี่ปุ่นร้อยละ 6.7 และอินโดนีเซียร้อยละ 5.7 ส่วนไทยนั้นอยู่ในอันดับที่ 7 มีส่วนแบ่งในตลาดโลกร้อยละ 5.0 นอกจากนี้ยังมีประเทศใหม่ๆ ที่มีการพัฒนาตลาดปลาสดในประเทศ และก้าวขึ้นมาเป็นประเทศผู้ส่งออกปลาสด ซึ่งประเทศที่น่าจับตามองในปัจจุบัน คือ มาเลเซีย และเวียดนาม

สำหรับประเทศไทยปัจจุบันมีผู้เลี้ยงปลาสวยงามในประเทศประมาณ 350,000 คน และใน ส่วนของร้านค้าปลาสวยงามทั่วประเทศมีอยู่ประมาณ 500 ร้าน ซึ่งร้อยละ 50 อยู่ในกรุงเทพฯ และ ปริมาณที่เหลือกระจายอยู่ในจังหวัดราชบุรี เชียงใหม่ ภูเก็ต นครราชสีมา ขอนแก่นและอุดรธานี การขยายตัวของตลาดปลาสวยงามทำให้เกิดอาชีพการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามรายย่อยกระจายอยู่ทั่ว ประเทศ แหล่งขายปลีกจะกระจายอยู่ทั่วไป และมีแหล่งจำหน่ายใหญ่ที่สุดคือ ตลาดนัดสวนจตุจักร ในวันเสาร์-อาทิตย์ นอกจากที่ตลาดนัดจตุจักรแล้ว แหล่งเพาะเลี้ยงและจำหน่ายปลาสวยงามอีก แหล่งหนึ่งคือ จังหวัดราชบุรี สำหรับผู้เลี้ยงปลาสวยงามหน้าใหม่หรือรายย่อยมักนิยมซื้อปลา สวยงามตามร้านทั่วไปที่ตั้งอยู่ริมถนน และในห้างสรรพสินค้า

ไทยประสบความสำเร็จในการเจาะขยายตลาดส่งออกปลาสวยงามอย่างน่าพอใจปัจจุบัน ไทยส่งออกปลาสวยงามไปสู่ประเทศต่างๆมากกว่า 50 ประเทศทั่วโลก และมีผู้ส่งออกที่เกี่ยวข้อง ในธุรกิจปลาสวยงาม 60 บริษัท โดยในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2549 ปริมาณส่งออก 1,363.22 ตัน มูลค่า 479.07 ล้านบาท เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนที่มีปริมาณการส่งออก 1,671.61 ตัน มูลค่า 474.32 ล้านบาทแล้วปริมาณลดลงร้อยละ 18.4 แต่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 โดย ปลาแก้วเป็นปลาสวยงามที่มีการส่งออกมากที่สุด ส่วนปลาที่กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบันคือ ปลาหาง ใหม่ ปลาน้ำผึ้ง ปลาทรงเครื่อง ปลาकाแดง ปลาเทศบาล ปลาปล้องอ้อย และปลาชะโด เนื่องจาก ปลาเหล่านี้มีความสวยงามและมีลักษณะความแปลกเฉพาะตัว

จากแนวโน้มของการขยายการส่งออกย่อมมีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของผู้ผลิต ผู้เพาะเลี้ยงกรรมวิธีการเพาะเลี้ยง คุณภาพมาตรฐาน ตลอดจนการหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนและ การหาตลาด เป็นรากฐานวิธีการดำเนินธุรกิจที่สำคัญของการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามเพื่อการจำหน่าย ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการธุรกิจปลาสวยงามที่เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มอีกทั้งนำ รายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมาก

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการดำเนินธุรกิจปลาสวยงามของประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานของธุรกิจปลาสวยงามของประเทศไทย
2. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของธุรกิจปลาสวยงามของประเทศไทย
3. เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจและผู้ดำเนินธุรกิจปลาสวยงามและสถาบันการเงิน นำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินงาน

นิยามศัพท์

การดำเนินงาน หมายถึง การประกอบกิจการของรัฐกิจ ด้านการจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงิน

ธุรกิจปลาสวยงาม หมายถึง ธุรกิจที่ดำเนินการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามเพื่อการจำหน่าย

ปลาสวยงาม หมายถึง ปลาที่รวบรวมจากแหล่งน้ำธรรมชาติ มีทั้งปลาน้ำจืดและปลาน้ำกร่อย และปลาที่ได้จากการเพาะพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นปลาพื้นเมืองไทย มีเพียงไม่กี่ชนิดที่เป็นปลานำเข้าจากต่างประเทศแล้วนำมาเพาะพันธุ์ในประเทศเพื่อการส่งออกอีกทีหนึ่ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved